

Ανοικτό / Ελεύθερο Λογισμικό

Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές έχουν πλέον ενταχθεί για τα καλά στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου και της Ελλάδας. Ένας σοβαρός περιορισμός που υπάρχει, είναι η ανάγκη για συνεχή αγορά νέων λογισμικών αλλά και αναβάθμιση των αδειών χρήσης των υφισταμένων. Το Ανοικτό/ Ελεύθερο Λογισμικό, πέρα του ότι δεν έχει κόστος αγοράς, επιτρέπει την τροποποίησή του από τους ίδιους τους χρήστες και την προσαρμογή του στις ιδιαίτερες ανάγκες της κάθε χώρας.

Η αγορά των υπολογιστών (υλισμικό - hardware) αποτελεί μόνο ένα μέρος του κόστους εισαγωγής των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην εκπαίδευση (ΤΠΕ). Το πιο σοβαρό κόστος αφορά την αγορά του ίδιου του λογισμικού (software), που επιβαρύνει όχι μόνο το ίδιο το κράτος, αλλά και τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Για να μπορεί ο μαθητής (δεδομένου του ότι έχει υπολογιστή στο σπίτι) να συνεχίσει μια εργασία που ξεκίνησε στο σχολείο, θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του το ίδιο ίσως λογισμικό με αυτό που χρησιμοποιεί στην τάξη. Δεδομένου του ότι, τόσο το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ελλάδα) όσο και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Κύπρος) δίνουν κουπόνια για αγορά υπολογιστή σε όλους τους μαθητές Α' και Β' Γυμνασίου αντίστοιχα, ο περιορισμός που υπάρχει, πλέον, αφορά κυρίως το λογισμικό.

Το Ανοικτό/Ελεύθερο Λογισμικό ακολουθεί μια ιδιαίτερη φιλοσοφία, που θέλει το λογισμικό όχι απλά να προσφέρεται χωρίς κόστος (δωρεάν), αλλά να επιτρέπονται ακόμη και οι παρεμβάσεις και τροποποιήσεις του ίδιου του κώδικα που χρησιμοποιεί. Με αυτό τον τρόπο, όχι μόνο μπορεί να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε χρήστη (ή χώρας), αλλά πάντοτε θα είναι δωρεάν, μια και υπάγεται σε μια ιδιαίτερα αυστηρή άδεια που δεν επιτρέπει σε κανέναν, ακόμη και σε επόμενες εκδόσεις, να διαθέσουν τα συγκεκριμένα λογισμικά επί πληρωμής ή με κλειστό κώδικα.

Αξιοπιστία Ανοικτού / Ελεύθερου Λογισμικού

Συνήθως, όταν κάτι δίνεται δωρεάν, δεν είναι τόσο καλό σε σχέση με κάτι που το πληρώνουμε. Αυτό δεν ισχύει για το Ανοικτό / Ελεύθερο Λογισμικό, μια και -αν και δεν το γνωρίζουμε- αρκετές από τις κύριες τεχνολογίες που χρησιμοποιούμε καθημερινά βασίζονται σ' αυτό.

Μια πολύ σημαντική παράμετρος που θα πρέπει να εξετάζουμε κάθε φορά, πριν τη χρήση κάποιου λογισμικού, είναι η αξιοπιστία του. Μήπως το λογισμικό που χρησιμοποιούμε για να γράφουμε επιστολές (και είναι δωρεάν) είναι φορτωμένο με ιούς; Μήπως η Βάση Δεδομένων που δημιουργήσαμε με ένα λογισμικού Ανοικτού Κώδικα, μπορεί να καταστραφεί απροειδοποίητα και να μας αφήσει εκτεθειμένους; Στην πραγματικότητα, τα λογισμικά που ανήκουν στο χώρο του Ανοικτού / Ελεύθερου Λογισμικού, είναι ιδιαίτερα 'ανθεκτικά' σε προβλήματα, μια και δοκιμάζονται από δεκάδες αν όχι και εκατοντάδες χιλιάδες προγραμματιστές πριν δοθούν στην αγορά. Επίσης, αρκετές από τις πλέον σοβαρές εφαρμογές που χρησιμοποιούν εκατομμύρια άνθρωποι καθημερινά, βασίζονται αποκλειστικά σε τεχνολογίες Ανοικτού / Ελεύθερου Λογισμικού. Το διαδίκτυο, και ειδικότερα το κομμάτι που ονομάζουμε Παγκόσμιος Ιστός (World Wide Web) βασίζεται κατά ένα μεγάλο μέρος του, σε τεχνολογίες καθαρά Ανοικτού Λογισμικού (Apache, MySQL κ.α.). Πέρα από αυτά, το Ανοικτό / Ελεύθερο Λογισμικό υποστηρίζεται από μερικές από τις μεγαλύτερες εταιρείες υπολογιστών στον κόσμο, όπως η Sun Microsystems, Oracle, IBM, Intel, AMD κ.α. Ακόμη και η πανίσχυρη Microsoft έχει κυκλοφορήσει λογισμικά και τεχνολογίες της κάτω από άδειες ανοικτού λογισμικού, όπως το πρόσφατο παράδειγμα με το πρόσθετο (plug-in) για τη διασύνδεση του Microsoft Live με το Moodle.





Ubuntu: Ανθρωπισμός στους Άλλους!

Η λέξη “Ubuntu” είναι αφρικανική και σημαίνει “Ανθρωπισμός στους Άλλους”. Δηλώνει μια βασική αρχή στην οποία στηρίζεται το Ανοιχτό/ Ελεύθερο Λογισμικό, την ελεύθερη προσφορά και πρόσβαση στα αγαθά από όλους τους ανθρώπους, είτε έχουν συμβάλει στη δημιουργία τους είτε όχι.

Το Ubuntu Linux είναι σήμερα μια από τις πιο δημοφιλείς εκδόσεις του λειτουργικού αυτού συστήματος. Είναι εξαιρετικά φιλικό στη χρήση, ενώ η Canonical (η εταιρεία που ιδρύθηκε για τη δημιουργία και προώθηση του Ubuntu) φροντίζει να ενσωματώνει ακόμη και “κλειστό” λογισμικό ώστε να μπορεί αν υπάρχει όσο γίνεται καλύτερη λειτουργία των υπολογιστών μας με όλα (σχεδόν) τα λογισμικά αλλά και κάρτες επέκτασης της αγοράς.

Το Ubuntu Linux μπορείτε να το κατεβάσετε από τη διεύθυνση <http://www.ubuntu.com>. Υπάρχει έκδοση για διακομιστές (servers) αλλά και για απλούς χρήστες (Desktop). Το Ubuntu ανανεώνεται κάθε 6 μήνες με σταθερή έκδοση και μπορεί να τρέξει ακόμη και σε παλαιότερους υπολογιστές, μια και οι απαιτήσεις του είναι κατά πολύ μικρότερες από τις αντίστοιχες (τελευταίες) εκδόσεις των Microsoft Windows.



Edubuntu: Η εκπαιδευτική ‘όψη’ του Ubuntu Linux!

Το Edubuntu είναι ένα ‘συμπλήρωμα’ που εγκαθιστούμε στον υπολογιστή μετά την εγκατάσταση του ίδιου του Ubuntu. Αφού εγκαταστήσουμε το Ubuntu στον υπολογιστή μας, συνδεόμαστε με τη σελίδα <http://www.edubuntu.org> και κατεβάζουμε την έκδοση Edubuntu που αντιστοιχεί στο λειτουργικό σύστημα του υπολογιστή μας (π.χ. Edubuntu 9.04 για Ubuntu 9.04).

Το Edubuntu προσφέρει αρκετά πλεονεκτήματα, για σκοπούς χρήσης του στην τάξη. Πέρα από τα πιο φιλικά εικονίδια, θα βρείτε αρκετές εκπαιδευτικές εφαρμογές που καλύπτουν αρκετά μαθήματα τόσο του Δημοτικού όσο και του Γυμνασίου. Σ’αυτό συμπεριλαμβάνονται εφαρμογές για γεωμετρία, βιολογία, αστρονομία, χημεία κ.α. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται και εφαρμογές για διαχείριση σχολικής τάξης, όπως το iTalc που θα δούμε στη συνέχεια.



Επιφάνεια εργασίας Ubuntu 9.04 - το εικονίδιο του Edubuntu εμφανίζεται αυτόματα

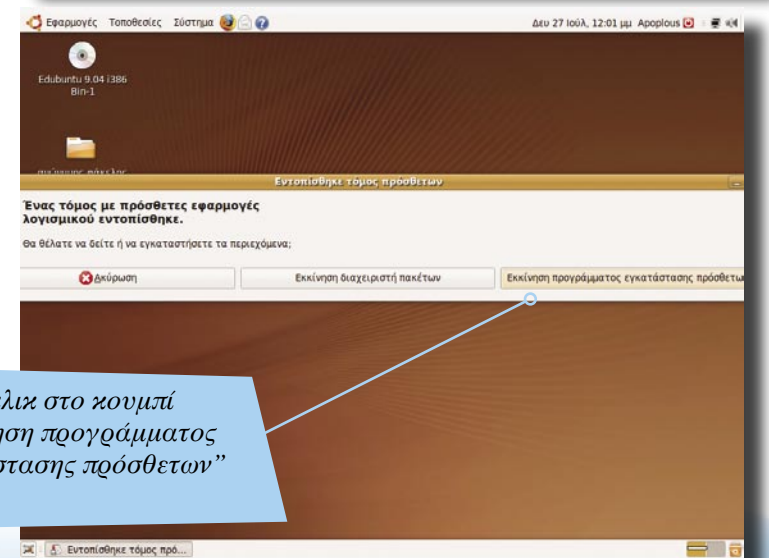
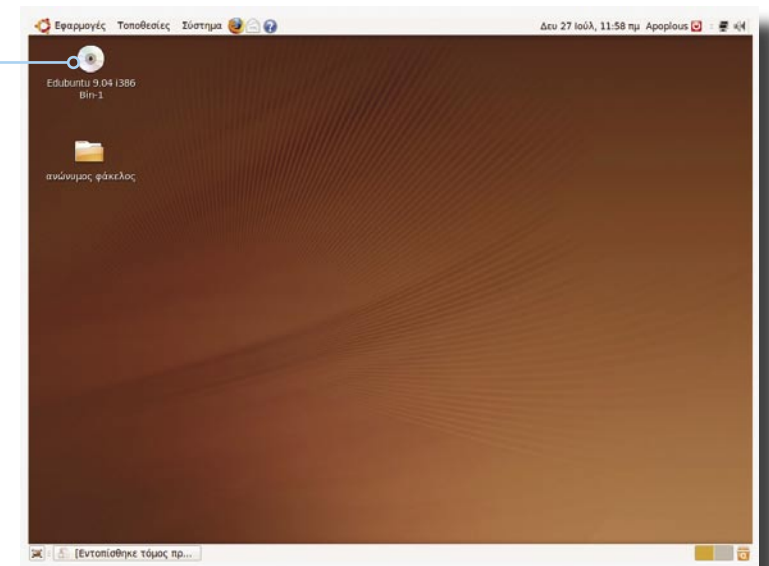
Εγκατάσταση Edubuntu

Αφού κατεβάσετε το Edubuntu, θα πρέπει να το μεταφέρετε σε ένα άδαιο ψηφιακό δίσκο (CD). Το αρχείο αυτό (με κατάληξη .iso) είναι σχετικά μικρό και με ευρυζωνική σύνδεση κατεβαίνει στον υπολογιστή σας σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα (15 - 20 λεπτά σε γραμμή 2Mbps). Θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε κάποιο λογισμικό που κάνει εγγραφή αρχεία iso σε CD / DVD.

Δεδομένου του ότι υπάρχει ήδη το Ubuntu Linux 9.04 στον υπολογιστή σας, κάνετε εκκίνηση του συστήματος και στη συνέχεια κάντε είσοδο στο λογαριασμό σας. Αν έχετε δημιουργήσει με επιτυχία τον ψηφιακό δίσκο με το Edubuntu, τότε αυτός θα εμφανιστεί στην επιφάνεια γραφείου σας.

Σε παλαιότερες εκδόσεις του συστήματος, το Edubuntu κυκλοφορούσε ως ολοκληρωμένο πακέτο. Όμως, στις νεότερες εκδόσεις, το Edubuntu είναι ξεχωριστή συλλογή αρχείων που προσφέρουν αρκετές ευκολίες αλλά και πρόσθετα εκπαιδευτικά λογισμικά.

Η διαδικασία εγκατάστασης του Edubuntu είναι πολύ απλή, και ο χρόνος που χρειάζεται μέχρι να ολοκληρωθεί εξαρτάται από τον αριθμό των πακέτων που θα επιλέξετε να εγκαταστήσετε στον υπολογιστή σας.



Κάντε κλικ στο κουμπί "Εκκίνηση προγράμματος εγκατάστασης πρόσθετων"

Εδώ εμφανίζονται οι κατηγορίες λογισμικών που θα εγκαταστήσουμε στον υπολογιστή

Από την επιλογή αυτή μπορούμε να επιλέξουμε εγκατάσταση λογισμικών που συντηρεί η Canonical, ή και λογισμικά άλλων

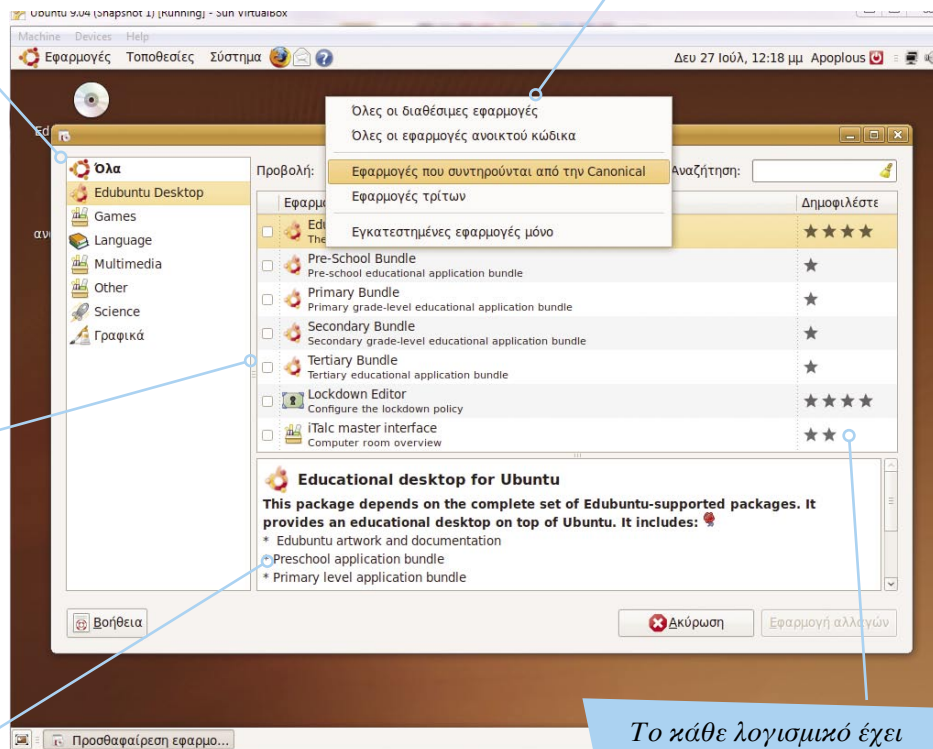
Εγκατάσταση πρόσθετων

Το Edubuntu είναι στην πραγματικότητα μια σειρά από λογισμικά που επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του συστήματος αλλά προσφέρουν και επιπρόσθετες δυνατότητες (π.χ. διαχείριση απομακρυσμένων υπολογιστών).

Τα πρόσθετα που θα εγκατασταθούν αφορούν τόσο τη λειτουργικότητα και εμφάνιση του συστήματος, όσο και τα λογισμικά που θα διαθέτει ο υπολογιστής μας. Μπορούμε να κάνουμε εγκατάσταση ορισμένα λογισμικά και να προσθέσουμε άλλα αργότερα. Η εγκατάσταση είναι μια πολύ απλή διαδικασία.

Κάνουμε κλικ στο πλαίσιο επιλογής για να επιλέξουμε ένα λογισμικό

Στο σημείο αυτό εμφανίζεται περιγραφή του επιλεγμένου προς εγκατάσταση λογισμικού



Το κάθε λογισμικό έχει βαθμολογία (σε αστέρια) ανάλογα με το πόσο δημοφιλές είναι

Για μια τυπική εγκατάσταση που θα περιλαμβάνει τα βασικά λογισμικά του Edubuntu, κάνουμε κλικ στην κατηγορία Edubuntu Desktop

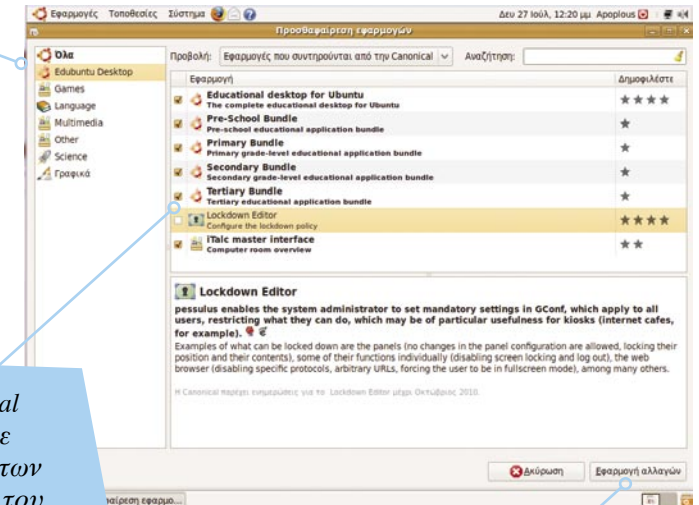
Αναβάθμιση σε Edubuntu

Η αναβάθμιση από Ubuntu σε Edubuntu θα φέρει αρκετές αλλαγές στο σύστημά σας. Το βασικότερο τμήμα που πρέπει να εγκαταστήσετε είναι το Educational desktop for Ubuntu, όπως παρουσιάζεται στην εικόνα δεξιά. Πρόκειται για μια σειρά από λογισμικά αλλά και τροποποιήσεις του τρόπου εμφάνισης και λειτουργίας του συστήματός σας. Με την πρώτη επανεκκίνηση του υπολογιστή θα γίνει αντιληπτό πως πλέον το περιβάλλον λειτουργίας - αν και θα συνεχίσει να βασίζεται στο Gnome - θα είναι πιο ελκυστικό, ειδικότερα για μικρότερες ηλικίες.

Υπάρχουν εκατοντάδες εφαρμογές που θα θέλατε ίσως να εγκαταστήσετε στον υπολογιστή σας. Όμως, κάτι τέτοιο θα απαιτούσε πολύ μεγάλη χωρητικότητα δίσκου αλλά και αρκετό χρόνο, μια και αρκετά λογισμικά θα πρέπει να κατέβουν από το διαδίκτυο, αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα στο ψηφιακό δίσκο με τον οποίο κάνετε την εγκατάστασή σας.

Βασική αρχή για ένα καλό και ευέλικτο λειτουργικό σύστημα είναι να ξεκινάτε με τα βασικά προγράμματα που χρειάζεστε και στη συνέχεια - αφού εμφανιστεί η ανάγκη- να προσθέσετε και άλλα.

Επιλέγουμε 'Educational desktop for Ubuntu' ώστε να γίνει εγκατάσταση των κυριότερων τμημάτων του Edubuntu



Για να γίνει η αναβάθμιση του Ubuntu σε Edubuntu, κάνουμε κλικ στο κουμπί 'Εφαρμογή αλλαγών'